

790.

ROZPORZĄDZENIE**Ministra Spraw Wojskowych**

z dnia 30 września 1920 r.

**w przedmiocie wykonania rozporządzenia Rady Obrony Państwa
o ustanowieniu „Krzyża Walecznych”.**

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Rady Obrony Państwa o ustanowieniu „Krzyża Walecznych” (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. № 87 poz. 572) zarządzam co następuje:

§ 1. „Krzyżem Walecznych” nagradzać można czyny męstwa i odwagi, dokonane w boju przez oficerów i szeregowych:

- a) po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia;
- b) w czasie od dn. 1 listopada 1918 r. do dnia ogłoszenia niniejszych przepisów.

Nagradzanie czynów, dokonanych po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

§ 2. W myśl art. 5 rozporządzenia Rady Obrony Państwa a na mocy rozkazu Naczelnego Wodza prawo nadawania „Krzyża Walecznych”, aż do odwołania udziela się:

- a) w stosunku do oficerów — dowódcom armji i wyższym dowódcom;
- b) w stosunku do szeregowych — dowódcom dywizji, brygad jazdy, brygad rezerwowych piechoty, dowódcom grup taktycznych sformowanych czasowo na prawach dywizji, oraz wyższym dowódcom.

Nadanie „Krzyża Walecznych”, przez dowódców upoważnionych, w myśl niniejszego paragrafu, uważa się za warunkowe, aż do zatwierdzenia przez Wodza Naczelnego.

§ 3. Do stawiania wniosków o odznaczenie „Krzyżem Walecznych”, uprawniony jest:

- a) w stosunku do oficerów—oficer, bezpośrednio przełożony w czasie spełnienia czynu, zakwalifikowanego do nagrodzenia,
- b) w stosunku do szeregowych — dowódca kompanji lub oddziału równorzędnego, względnie dowódca detaszowanego plutonu lub oddziału równorzędnego, o ile jest oficerem.

§ 4. Do stawiania wniosków w myśl § 3 uprawniony jest również oficer, nie będący przełożonym szeregowego lub oficera przedstawionego do odznaczenia, o ile był świadkiem dokonanego czynu. W tym wypadku wniosek powinien być podpisany przez drugiego naocznego świadka bez różnicy stopnia wojskowego.

§ 5. Wnioski, sporządzone według załączonego wzoru, oficer stawiający wniosek, przesyła przez dowództwo macierzystej kompanji i bataljonu lub oddziału równorzędnego do dowództwa macierzystego pułku, które przesyła wnioski z osobną dla każdej akcji bojowej drogą służbową, do dowództwa uprawnionego w myśl § 2, celem warunkowego nadania „Krzyża Walecznych”.

§ 6. Wszyscy przełożeni obowiązani są do wyczerpującego zaopiniowania wniosków i jaknajszybszego ich załatwiania.

§ 7. Dowództwo, uprawnione w myśl § 2, ogłasza nazwiska odznaczonych w rozkazy dziennym i wystawia odznaczonemu legitymację według następującego wzoru:

DOWÓDZTWO N. N.

№ legitymacji

L E G I T Y M A C J A.

N. N.

oddział ma prawo do noszenia „Krzyża Walecznych”
z (.....), nadanego mu roz-
kazem № D-wa
z dn za (krótkie oznaczenie
czynu nagrodzonego)

Podpis Dowódcy

Zatwierdzenie nadania nastąpiło Dekretem Naczelnego Wodza №
ogłoszonego w Dzienniku Personalnym Ministerstwa Spraw Wojskowych
z dnia

Podpis

§ 8. Przy stawianiu wniosków i nadawaniu Krzyża po raz drugi, trzeci i czwarty, obowiązują analogiczne przepisy, z tem, że każdorazowo należy wystawiać nową legitymację, odbierając lub innym sposobem unieważniając poprzednią.

§ 9. W wyjątkowych wypadkach, gdy natychmiastowe odznaczenie na polu walki dla dobrego przykładu jest wskazane, oficer, uprawniony do stawienia wniosku, może uczynić to telegraficznie lub telefonicznie i następnie złożyć wniosek na piśmie.

§ 10. Celem uskutecznienia formalności, potrzebnych do zatwierdzenia nadania „Krzyża Walecznych” przez Wodza Naczelnego, dowództwo dywizji lub dowództwo armji przesyła po uskutecznionej akcji w całości wykazy według załączonego wzoru wprost do Adjutantury Generalnej Naczelnego Wodza. Do tych wykazów należy załączyć odpowiednie wnioski.

§ 11. Po zatwierdzeniu nadania Krzyża przez Wodza Naczelnego Adju-tantura Generalna Wodza Naczelnego przesyła dekret zatwierdzający wraz z wnioskami celem ogłoszenia do Ministerstwa Spraw Wojskowych. Wnio-ski, dotyczące szeregowych i oficerów, mających przydział pułkowy, prze-syła się na przechowanie do właściwego oddziału zapasowego.

Wnioski, dotyczące oficerów, zatrzymuje się w Ministerstwie Spraw Wojskowych.

§ 12. Gdzie stosunki bojowe na to pozwolą, należy przy nadawaniu odznaczenia zachować odpowiedni ceremoniał.

Przy nadawaniu Krzyża należy posługiwać się następującą formułą:
„Poruczniku (kapralu) NN. w nagrodę za męstwo, okazane w walce z nie-przyjacielem w obronie Ojczyzny (... data i miejsce czynu ...) — Wódz Na-czelny nadaje Ci „Krzyż Walecznych” (po raz drugi, trzeci, czwarty).

§ 13. Nadanie Krzyża osobie, przeciwko której wytoczono dochodze-nie sądowe, może mieć miejsce tylko w drodze wyjątku na uzasadniony wniosek przełożonego dowództwa i z zezwolenia Naczelnego Wodza.

Nagradzanie czynów, dokonanych po 1 listopada 1918 r.

§ 14. Przy stawianiu wniosków o nagradzanie czynów, dokonanych przed ogłoszeniem tego rozporządzenia lecz po 1 listopada 1918 r. obowią-zują analogiczne przepisy, zawarte w artykułach poprzednich.

§ 15. Prawo do nadawania „Krzyża Walecznych” mają dowódcy, wy-mienieni w § 2 oraz Naczelné Dowództwo.

Nadanie Krzyża uważać należy za warunkowe, aż do zatwierdzenia przez Wodza Naczelnego.

§ 16. Wniosek o nadanie „Krzyża Walecznych” powinien być pod-pisany, prócz wnioskodawcy, przez dwóch naocznych świadków czynu bez różnicy stopnia wojskowego.

Gdy wnioskodawca nie może uzyskać podpisów dwóch naocznych świadków, nadanie Krzyża może nastąpić jedynie po zasięgnięciu opinii:

- a) o ile chodzi o czyny dokonane w czasie istnienia dywizji i armji — tych dowódców kategorii, wymienionych w § 2, którzy sprawo-wali komendę w chwili spełnienia czynu;
- b) o ile chodzi o czyny, dokonane w czasie, w którym armje i dy-wizje jeszcze nie istniały — ówczesnych dowódców grup taktycz-nych dla szeregowych, a dowódców grup operacyjnych dla ofi-cerów.

§ 17. Pod względem przesyłania wykazów do Adju-tantury Generalnej Wodza Naczelnego obowiązują analogicznie przepisy §10.

Przepisy ogólne.

§ 18. Czynu bojowego służącego za podstawę wniosku o odznacze-nie Orderem, „Virtuti Militari”, lub nagrodzonego już tym Orderem, nie można nagradzać „Krzyżem Walecznych”.

§ 19. Dowództwa armji zarządzają we własnym zakresie działania per-jodyczne, szczególnie po ukończeniu większych akcji bojowych, składanie

wykazów co do ilości Krzyżów nadawanych przez poszczególne podległe dowództwa dywizji celem kontroli, czy nie zachodzą zbyt wielkie różnice w ilości odznaczonych oficerów i szeregowych, przy uwzględnieniu udziału i sukcesu każdej dywizji we właściwej akcji.

Tam, gdzie w liczbie odznaczonych zachodzą nieuzasadnione różnice, dowództwo armji zarządza odpowiednie kroki celem jednolitego oceniania czynów przez podwładne dowództwa.

§ 20. Naczelne Dowództwo celem analogicznej kontroli zarządza składanie odpowiednich wykazów przez dowództwa armji w miarę uznania.

§ 21. Wszystkie dowództwa obowiązane są prowadzić ścisłą i szczegółową ewidencję wszystkich osób odznaczonych „Krzyżem Walecznych”.

§ 22. Każde dowództwo armji po przygotowaniu zapasu krzyżów otrzymuje odpowiednio do liczby w skład tej armji wchodzących dywizji piechoty, brygad jazdy, rezerwowych brygad piechoty, oraz grup taktycznych zastosowaną ilość krzyżów oraz blankietów, wniosków i legitymacji, które dzieli odpowiednio do stanu bojowego między poszczególne dywizje dowództwa równorzędne, pozostawiając przy dowództwie armji odpowiedni zapas celem rozdziału pomiędzy nowe jednostki.

§ 23. W razie wyczerpania zapasu krzyżów należy przesłać zapotrzebowanie do Naczelnego Dowództwa, używając w tym celu załączonego wzoru.

§ 24. Nadawanie „Krzyża Walecznych” rozpoczyna się niezwłocznie po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

Minister Spraw Wojskowych:

Sosnkowski

Strona 1.

Wzór № 1.
(do § 5)

Oddział:

Po raz

W N I O S E K

na odznaczenie orderem „Krzyżem Walecznych” w myśl rozporządzenia
R. O. P. z dnia

1	Stopień i funkcja	
2	Imię i nazwisko (wyraźnie pisać)	
3	Potwierdzenie nazwiska podpisem dowódcy	
4	Data wstąpienia do W. P.	
5	Posiada odznaczenia	

....., dnia 1920 r.

.....
(Podpis dowódcy, stawiającego wniosek)

Strona 2.

Szczegółowy opis czynów	
6	
7	Czy ranny lub zabity przy akcji ad rubr. 5
8	Obecny przydział wymienionego
9	Ewentualnie podpisy świadków. Świadczenia w załączeniu

Strona 3.

10			11		
*Nazwiska dowódców i wyższych przełożonych w czasie spełnienia czynu bojowego			Opinia przełożonych		
Dow. plutonu	względnie nazwiska dowódców równorzędnych formacji		a. Dow. komp.	względnie dowódców równorzędnych formacji	Data:
Dow. kompanji			b. Dow. baonu		Data:
Dow. baonu			c. Dow. pułku		Data:
Dow. pułku			d. Dow. brygady		Data:
Dow. brygady			e. Dow. dywizji		Data:
Dow. dywizji			f. Dow. armji		Data:
Dow. armji					
			Podpis d-cy dywizji (armji)		

Strona 4.

12. Uzasadnienie nieprzychylniej opinii.

13. Uwagi: (okoliczności, które mogą wywierać wpływ na odznaczenie)

